

ProDeofonds (2)

Herover de rol van poortwachter!

Roland Mans
advocaat te Leiden

Een eerste peiling in de nieuwsbrief Orde van de Dag wees uit dat het in de balie ruim 3 tegen 1 is voor het proDeofonds dat Roland Mans bepleit (Advocatenblad 2006-15 van 10 november jl.) Maar er is ook kritiek. Wie zet een volgende stap?

De deken heeft in het vorige *Advocatenblad* gereageerd op mijn voorstel een proDeofonds op te richten. Zij heeft dit idee terzijde geschoven. Reden: het fonds is maar goed voor een paar duizend zaken per jaar. De doelgroep is echter goed voor 300.000 zaken. Het fonds kan dat nooit aan.

‘Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren (en weemoedigheid, die niemand kan verklaren)’. Kennelijk ziet de deken maar één praktisch bezwaar, waarvoor dank: dat maakt het makkelijk om haar van replek te dienen.

DRIE AANMERKINGEN

Allereerst is mijn voorstel er niet op gericht alle zaken van de doelgroep pro Deo te laten afhandelen. Met mijn voorstel wil ik er aan bijdragen dat de advocatuur zijn poortwachtersrol weer herover. Als wij vinden dat advocaten in een rechtsstaat voorop dienen te gaan als het om principiële zaken gaat, dan moeten wij dat waarmaken. Dat doen we – de balie in het geheel genomen, althans – onvoldoende. Het proDeofonds is erop gericht de belangen te behartigen van burgers, die een advocaat niet kunnen betalen, maar die wel een zaak van juridisch belang hebben. Nogmaals: het gaat daarbij alleen om zaken waarbij het de rechtsstaat geen goed zou doen als de rechter er niet naar zou kijken.

Ten tweede: waar komt dat getal van 300.000 zaken vandaan? Kan de doelgroep werkelijk jaarlijks 300.000 zaken van rechtsstatelijk belang bij ons niet kwijt? Ik waag dat te betwijfelen. Als dat wel zo is, dan is het probleem nog veel groter dan we denken en bijna niet op te lossen, zeker niet zonder zeer strenge maatregelen van de Orde.

Ten derde doet de reactie van de deken mij denken aan de houding die sommigen aannemen ten opzichte van ontwikkelingshulp. Volgens hen zijn de problemen in de derde wereld zo groot dat elke vorm van hulp slechts een druppel op een gloeiende plaat is en we daar dus maar beter mee kunnen stoppen. Minder cynische lieden

stellen daar tegenover dat het beter is enkelen te helpen dan iedereen aan zijn lot over te laten. Zo is het met dit onderwerp ook. De advocatuur verliest zijn poortwachtersrol! Laten we dat gebeuren, omdat we het tij toch niet meer kunnen keren of redden we wat er te redden valt?

MEER CAPACITEIT

Ik zie zelf overigens nog wel meer praktische bezwaren, maar ook die zijn overkomelijk, want alle varianten zijn mogelijk. Zo heb ik nog eens nagedacht over de vraag hoe de capaciteit van het proDeofonds kan worden uitgebreid. Enkele amendementen op mijn eerste voorstel:

- ▶ stagiaires doen de zaken, die het fonds ze toewijst, gratis;
- ▶ de € 7.000.000 die het fonds daardoor overhoudt, steekt het in zaken die alleen door ervaren specialisten kunnen worden gedaan, de ‘Drionnen’ onder ons. Maar dan wel tegen een maximaal tarief van bijvoorbeeld € 180 per uur;
- ▶ het fonds accepteert schenkingen, ook van de overheid (zolang die overheid maar geen subsidies verstrekt, want dan wordt het fonds misschien een bestuursorgaan en dat leidt tot te veel rompslomp.)

MEER DAN VRIENDELIJKE VERZOEKEN

De oproep van de deken – ‘Ik hoor uw ideeën graag’ – is me iets te eenvoudig. Naar mijn mening is het College van Afgevaardigden of de Algemene Raad aan zet.

De aanmoedigingen van de deken om met de tarieven te spelen vinden immers onvoldoende gehoor en hebben er nog niet toe geleid dat we de rol van poortwachter hebben heroverd. Dat was te verwachten: voor het temmen van de geldwolven onder ons zijn straffere maatregelen nodig dan vriendelijke verzoeken.

De kritiek op de advocatuur verstomt intussen niet. Zelfs in het parlement is de positie van de advocatuur onderwerp van discussie. Blijft de balie wachten tot de wetgever in actie komt of komt ze zelf met effectieve maatregelen?